

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/2018-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) o sťažnosti obchodnej spoločnosti EKOTECHNIKA FILTER, s. r. o., Sklabiná 57, zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Veselým, Mierová 715/1, Veľký Krtíš, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 77/2015 z 30. septembra 2015, za účasti Krajského súdu v Banskej Bystrici, takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti obchodnej spoločnosti EKOTECHNIKA FILTER, s. r. o.,
n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti EKOTECHNIKA FILTER, s. r. o.,

Sklabiná 57 (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Veselým, Mierová 715/1, Veľký Krtíš, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 77/2015 z 30. septembra 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 28/2016 z 22. novembra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 Cb 2/2014 o zaplatenie sumy 20 659,40 € z titulu nárokov z odstúpenia od zmluvy o dielo uzavretej so žalobcom pre vady dodaného diela. Okresný súd rozsudkom z 3. decembra 2014 vo veci rozhodol tak, že sťažovateľku zaviazal uhradiť sumu 14 934 € s príslušenstvom oproti vráteniu diela, a vo zvyšnej časti žalobu zamietol, pričom vychádzal z posúdenia zmluvy o dielo ako absolútne neplatného právneho úkonu pre neurčitosť vymedzenia diela a nároky strán sporu subsumoval pod bezdôvodné obohatenie z neplatného titulu.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podali odvolania obe sporové strany, o ktorých rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že výrok určujúci povinnosti na plnenie potvrdil a zmenil výrok o trovách konania. S právnym posúdením veci okresným súdom sa stotožnil a rozhodnutie doplnil o ďalšie dôvody vzťahujúce sa k odvolacím námietkam.

Proti tomuto rozsudku sťažovateľka podala dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho odmietol ako procesne neprípustné, keď dovolateľom namietanú vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdmi nižších stupňov nezistil. Namietané odňatie možnosti konať pred súdom sťažovateľka odôvodňovala svojvoľným hodnotením

dôkazov, nesprávnym právnym posúdením veci, ktoré ju malo vylúčiť z uplatňovania jej patriacich práv, nesprávnou aplikáciou právnych predpisov na jej vec a nedostatkom dôvodov rozhodnutí takej intenzity, že dovolaním napadnutý rozsudok neposkytuje podľa jej tvrdenia ani zásadné vysvetlenie podstatných dôvodov rozhodnutia.

Sťažovateľka v sťažnosti svojej výhrady proti napadnutému rozsudku krajského súdu formuluje najmä takto:

«Odvolací súd v danej veci neodstránil rozpory v rozsahu vykonaného dokazovania ako aj v skutkových tvrdeniach žalobcu a žalovaného. Zastávame názor, že súdy nezohľadnili rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, kde v hodnotení dôkazov je logický rozpor a výsledky hodnotenia dôkazov nezodpovedajú tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 122 až § 135 O. s. p...

Obe strany sporu považovali zmluvu o dielo za platnú v celom rozsahu so všetkými náležitosťami tak, ako to má na mysli Obchodný zákonník. Tieto skutočnosti vyplývajú aj z vyjadrenia žalobcu zo dňa 13. 03. 2014, kde súdu oznámil, že na základe predzmluvných jednaní zmluvných strán uzatvorili zmluvu o dielo, pričom si títo vopred dojednali, čo bude predmetom diela, a to najmä v emailovej korešpondencii (poukázal na správu zo dňa 10. 08. 2011) a na základe dohody o predmete a cene diela uzavreli 07. 10. 2011 písomnú zmluvu o dielo, pričom podrobnejšia technická špecifikácia diela mala byť uvedená v prílohe č. 1 zmluvy o dielo.

Žalobca tvrdil, že príloha č. 1, ktorá mala obsahovať technickú špecifikáciu predmetu diela mu nebola predložená. Sám žalobca tvrdil, že napriek tomu, že tieto dokumenty sa z formálneho hľadiska nenachádzajú v dispozícii žalobcu, má za to, že obsah týchto dokumentov nie je pre predmetný spor podstatný, keďže predmet diela bol medzi zmluvnými stranami nesporným spôsobom dojednaný a bol im preukázateľne známy.

Aj v prípade, ak by súdy vyhodnotili absolútnu neplatnosť písomnej zmluvy o dielo zo dňa 07. 10. 2011, je nesporné, že takáto zmluva o dielo s dohodnutými parametrami a špecifikáciou diela bola uzavretá ústne, aj prostredníctvom emailovej komunikácie medzi žalobcom a žalovaným, dielo bolo riadne a včas dodané a žalobca ho využíval takmer 2 roky s tým, že toto zariadenie spĺňalo aj všetky normy na emisné limity a malo príslušné povolenia na prevádzku.

Absencia prílohy č. 1 nemôže predstavovať dôvod neplatnosti zmluvy o dielo...

Po vykonaní skúšky diela bolo toto dielo uvedené do riadnej prevádzky žalobcu, kde po určitom čase žalobca zistil, že tieto technické parametre mu nevyhovujú z kapacitných dôvodov, a preto špekulatívne po skoro 2 rokoch od uvedenia diela do prevádzky odstúpil od zmluvy.

Nakoľko súdy zhodnotili celkový skutkový a právny stav tak, že zmluva o dielo medzi zmluvnými stranami je absolútne neplatným právnym úkonom, nezaoberali sa následne zákonnosťou dôvodov odstúpenia od zmluvy ani sa nezaoberali tým, či dielo spĺňalo technické parametre, ktoré si zmluvné strany prostredníctvom dohody a emailovej komunikácie dohodli.

Inými slovami, žalobca ako objednávateľ a žalovaný ako zhotoviteľ sa dohodli o predmete diela a vlastnostiach predmetu diela ako aj o cene za dielo a o záväzku zaplatiť cenu diela. Žalobca mal vedomosť o tom, čo obsahuje príloha - cenová ponuka, technická špecifikácia, žalobca obdržal aj manuál s certifikátmi, ako aj záručný list, čo potvrdil v konečnom dôsledku aj svedok [REDACTED]

Predmet diela bol vyjadrený určite a zrozumiteľne, kde sa jednalo o filtračné zariadenie s technickými parametrami tak, ako si to vymienil objednávateľ, kde k určitosti diela sa dá bez problémov dospieť aj výkladom v zmysle § 266 Obchodného zákonníka, podľa ktorého prejav vôle sa vykladá podľa úmyslu konajúcej osoby, ak tento úmysel bol strane, ktorej je prejav vôle určený, známy alebo jej musel byť známy.

Toto ustanovenie vyjadruje základný princíp interpretácie právnych úkonov, pričom ako rozhodujúce akcentuje iné kritérium ako Občiansky zákonník, a to výzvam vôle, ktorú uprednostňuje pred jazykovým prejavom. Ide tu o subjektívne kritérium spočívajúce v úmysle konajúceho, čo má prvoradý význam. Pritom sa vyžaduje, aby úmysel bol strane, ktorej je určený, známy alebo jej musel byť známy...

Žalovaný bol vylúčený z realizácie svojich procesných práv tým, že súd nesprávne zhodnotil platnosť zmluvy o dielo, kde následne sa neposudzovali ani iné skutočnosti, ktoré by preukázali neoprávnenosť nároku žalobcu.

Taktiež žalovaný bol vylúčený z práva na úplné a presné zistenie skutkového stavu a veci a následne z práva navrhovať ďalšie dôkazy, nakoľko súd predčasne ukončil celé konanie.

Okresný súd na strane 7 svojho rozsudku uvádza, že podľa ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka, ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko čo podľa nej dostal...

*„... Toto ustanovenie sa vzťahuje len na zmluvy v oblasti občianskeho práva.“
(FEKETE, I. - Občiansky zákonník - Veľký komentár - § 1 - § 459, Eurokódex, s. 1240)*

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že súdy na aplikáciu daného prípadu použili nesprávny právny predpis, kde súd v zmysle citovaného ustanovenia rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi uvedenú sumu.

Preto je nepochopiteľné, ako mohli súdy vyjadriť synalagmatický záväzok strán v tom zmysle, že žalovaný je povinný vrátiť celú cenu za dielo žalobcovi, ale žalobca je povinný vydať žalovanému dielo, ktoré už nie je nové, je znehodnotený značným používaním, a nemá takú hodnotu, ako pri uzavretí zmluvy o dielo.

... Ak bola vec znehodnotená len do tej miery, že možno od zhotoviteľa žiadať, aby ju prijal naspäť, nahradí sa znehodnotenie veci odpočtom z ceny za dielo, ktorá sa má vrátiť. Súdy v žiadnom smere neskúmali, v akom stave sa nachádza dielo, na akom mieste je umiestnené, do akej miery je toto dielo zničené, znehodnotený, používaný, a až po ustálení tejto otázky by súdy mohli kvalifikovane rozhodnúť o tom, akú sumu by mal žalovaný žalobcovi vrátiť.

Taktiež súdy nezákonne určili povinnosť žalovaného zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania zo žalovanej sumy. V prípade, ak súd tvrdí, že odstúpenie od zmluvy je taktiež neplatným právnym úkonom, nemohol sa z dôvodu bezdôvodného obohatenia dostať žalovaný ani do omeškania. Žalovaný nemohol byť v omeškaní s plnením peňažného dlhu, a to v zmysle § 325 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak strany majú vzájomné záväzky, môže sa splnenia záväzku druhou stranou domáhať len tá strana, ktorá svoj záväzok už splnila alebo je pripravená a schopná ho splniť súčasne s druhou stranou, ibaže zo zmluvy, zo zákona alebo z povahy niektorého záväzku vyplýva niečo iné. Keďže k vráteniu diela do dnešného dňa zo strany žalobcu nedošlo, nemohol sa ani žalovaný dostať do omeškania zo zaplatením ceny za dielo.

Odvolačný súd len zúžil odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého prvostupňového rozsudku v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p.

bez toho, aby sa kvalifikovane vyjadril k námietkam a argumentom žalovaného počas celého konania.

V prejednávanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že odôvodnenie rozsudkov súdov nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozsudku v § 157 ods. 2 O. s. p., v dôsledku čoho (vychádzajúc z vyššie uvedeného) už konanie pred súdom prvého stupňa bolo zaťažené procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.. Takýmto postupom odvolací súd odňal odporcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., kde namiesto zrušenia prvostupňového rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa, tento potvrdil a nedostatky jeho odôvodnenia nenahradil svojím vlastným odôvodnením, práve naopak, úplne odignoroval všetky námietky a argumenty prezentované žalovaným.

Odvolací súd sa vôbec nezaoberal a nevyjadril sa k podstatným skutočnostiam tvrdených žalovaným, ktoré boli medzi účastníkmi sporné a tým nedodržel dikciu § 132 O. s. p...

Podľa názoru sťažovateľa postupom odvolacieho súdu bolo okrem porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tiež porušené jeho základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, a to tým, že žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi cenu za dielo bez toho, aby súd skúmal, či nedošlo k opotrebeniu diela...»

Na základe citovanej argumentácie sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší a vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie alebo alternatívne zruší napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie, prizná sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € a úhradu trov konania pred ústavným súdom.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 142/2018-15 zo 6. marca 2018 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 46 ods. 1 ústavy

a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú (vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, pozn.).

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu krajského súdu, aby sa vyjadril k sťažnosti a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predseda krajského súdu v prípise sp. zn. Spr 336/2018 z 25. apríla 2018 oznámil, že netrvá na ústnom prejednaní sťažnosti sťažovateľky a k meritu uviedol:

„Vzhľadom na to, že Ústavný súd SR aproboval tieto závery Najvyššieho súdu SR tým, že v tejto časti odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, prejudikoval správnosť procesného postupu odvolacieho súdu ako aj neexistenciu arbitrárnosti jeho rozhodnutia. Z týchto dôvodov nepovažujem za potrebné vyjadrovať sa k porušeniu článku 46 Ústavy SR a článku 6 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd.

Pokiaľ ide o porušenie článku 20 ods. 1 Ústavy SR sťažovateľ namieta, že žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi cenu za dielo bez toho, aby súd skúmal či nedošlo k opotrebeniu diela. V tomto smere však sťažovateľ neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by podporovali jeho tvrdenie a mali by ústavnoprávne dimenzie. Takúto možnosť obrany mal využiť v konaní na súde prvej inštancie, resp. v odvolacom konaní a nie v konaní pred Ústavným súdom SR. Akceptovaním argumentácie sťažovateľa by sa Ústavný súd SR stal v konečnom dôsledku súdom skutkovým a súdom štvrtej inštancie.“

Prílohu prípisu predsedu krajského súdu tvorí aj stanovisko predsedníčky senátu krajského súdu rozhodujúceho o odvolaní sťažovateľky k jednotlivým námietkam sťažovateľky. V stanovisku predsedníčky senátu sa v podstatnom uvádza:

«Príloha č. 1 k Zmluve účastníkmi konania súdu predložená nebola, pričom v ďalších ustanoveniach písomnej zmluvy o dielo nie je predmet diela žiadnym iným spôsobom (okrem odkazu na prílohu č. 1) identifikovaný. Súdny považovali za nepochybné, že v súvislosti s touto písomnou zmluvou sporové strany komunikovali a žalovaný dodal a namontoval žalobcovi filtračné zariadenie EKOVENT PF 18/12 spolu s ventilátorom E/CB 453, z písomnej zmluvy však nie je zrejmé, aké parametre, resp. aké vlastnosti mal predmet zmluvy dosahovať. Sťažovateľ namieta, že sporové strany vedeli čo má byť predmetom

zmluvy o dielo, súdy mali vychádzať z toho, že Zmluva o dielo bola uzavretá ústne na základe objednávky a jej akceptácie s tým, že následne si strany písomne upravili svoje práva a povinnosti v písomnej Zmluve o dielo.

Ako to vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, je nepochybné, že na základe komunikácie medzi žalobcom ako objednávateľom a žalovaným ako dodávateľom došlo zo strany žalovaného k plneniu, žalovaný žalobcovi dodal vyššie uvedené komponenty, ktoré tvorili filtračné zariadenie, v konaní však nebolo preukázané, aká bola dohoda zmluvných strán o parametroch, resp. kapacite tohto filtračného zariadenia. Žalobca tvrdil, že napriek viacerým urgenciám z jeho strany mu príloha č. 1, ktorú mal vyhotoviť žalovaný ako zhotoviteľ a v ktorej mala byť uvedená podrobnejšia technická špecifikácia diela nebola predložená, zároveň však tvrdil, že predmet diela bol medzi zmluvnými stranami nesporným spôsobom dojednaný, z dôvodu porušenia viacerých ustanovení zmluvy o dielo najmä však pre porušenie riadne a včas dielo odovzdať, ako aj z dôvodu nefunkčnosti žalobca od zmluvy odstúpil a domáhal sa vrátenia zaplatenej sumy za zhotovené dielo. Domáhal sa tiež zaplata zmluvných pokút a napokon aj náhrady škody...

Odvolací súd uvádza, že práve skutočnosť, že v konaní nebola preukázaná dohoda o predmete zmluvy viedla k tomu, že nebolo možné v súdnom konaní posúdiť, či žalovaný plnil riadne alebo či plnil vädne a teda žalobca odstúpil od zmluvy o dielo platne. Aby súdy mohli posúdiť, či už tvrdenie žalobcu, že žalovaný porušil povinnosť riadne a včas odovzdať predmet diela, resp. že dielo bolo nefunkčné a malo vady alebo či je pravdivé tvrdenie žalovaného, že žalobca dielo bez väd riadne užíval, je nevyhnutné, aby bola presne zodpovedaná otázka, zariadenie s akými parametrami, funkciami, resp. kapacitou malo byť predmetom zmluvy o dielo uzavretej medzi sporovými stranami.

Pre platné uzavretie zmluvy o dielo sa nevyžaduje písomná forma (samozrejme, pokiaľ takáto požiadavka nevyplýva z osobitných predpisov, napr. v procese verejného obstarávania), postačuje aj ústna dohoda minimálne o určení zmluvných strán a o predmete zmluvy. Samotný predmet zmluvy ako zhotovenie určitej veci musí byť dostatočne určitý a špecifikovaný (v závislosti od charakteru diela) tak, aby bolo možné posúdiť, či zhotoviteľ vykonal dielo v súlade so zmluvou. Odvolací súd zdôrazňuje, že nešlo o kúpnu zmluvu, predmetom ktorej by bol predaj filtračného zariadenia EKOVENT PF 18/12 a ventilátora E/CB 453, kedy by bolo možné posúdiť otázku riadneho plnenia zo strany dodávateľa bez

d'alších podrobností v zmluve o tomto filtračnom zariadení. Napokon, ani sťažovateľ netvrdil, že žalobcovi dodal filtračné zariadenie a ventilátor na základe kúpnej zmluvy (uzavretej napr. ústne alebo konkludentne prevzatím dodávky). V predmetnej zmluve išlo o zmluvu o dielo, predmetom tejto zmluvy malo byť zhotovenie, dodávka, montáž a uvedenie do prevádzky odprašovacieho, resp. filtračného zariadenia. Je nepochybné, že filtračné zariadenie má určité parametre, určitú kapacitu, napokon žalovaný sám v konaní tvrdil, že žalobca sa správal špekulatívne a keď zistil, že filtračné zariadenie v súvislosti s ďalšou prevádzkou nemôže mať dostatočnú kapacitu, začal hľadať spôsoby na zrušenie zmluvy.

Odvolací súd sa domnieva, že zo strany okresného súdu, a ani zo strany odvolacieho súdu nedošlo k svojvoľnému hodnoteniu dôkazov. Súd prvej inštancie v priebehu konania vychádzal z návrhu žalobcu, ktorý si uplatnil nároky po odstúpení od zmluvy a tvrdil, že žalovaný porušil viaceré povinnosti zo zmluvy a dielo nie je funkčné, bol nútený riešiť otázku, či žalovaný dodržal svoje záväzky zo zmluvy o dielo a či plnil bez väd tak, ako to v konaní namietal. Posúdenie tejto otázky je možné len v prípade, že je zrejmé, čo bolo predmetom zmluvy o dielo. Samotná námietka sťažovateľa, že obe strany považovali zmluvu za platne uzavretú a vedeli, čo má byť predmetom zmluvy o dielo, je vzhľadom k tomu, že v písomnej zmluve dohodnutá príloha č. 1 (ktorú mal vyhotoviť žalovaný ako dodávateľ) nebola predložená a v konaní nebolo preukázané, že by sporové strany uzavreli zmluvu o dielo iným spôsobom, ústne, resp. podpisom preberacieho protokolu, v ktorom by bolo upresnené „odprašovacie, resp. filtračné zariadenie“, nepreukazuje uzavretia zmluvy o dielo v ktorej bol natolko určito dohodnutý predmet plnenia, aby mohlo byť v súdnom konaní posúdené, či žalovaný plnil riadne alebo vadne.

Žalobca si žalobou uplatnil nároky titulom odstúpenia od zmluvy z dôvodu vadného plnenia a žaloval žalovaného o zaplatenie určitej sumy - 20.659,40 Eur (domáhal sa vrátenia zaplatenej sumy za zhotovené dielo, zmluvných pokút dohodnutých v zmluve a aj náhrady škody). V priebehu konania na okresnom súde žalobca navrhol, aby súd pripustil zmenu návrhu tak, že sa domáhal voči žalovanému zaplatenia súm uvedených v žalobe a zároveň aj uloženia povinnosti žalobcovi vrátiť žalovanému predmet diela...

Okresný súd v súlade so zásadou „IURA NOVIT CURIA (súd pozná právo)“ posúdil nárok žalobcu ako nárok z plnenia na základe neplatnej zmluvy. Vychádzal pritom zo záveru, že zmluvné strany si nedohodli dostatočne určite predmet diela, a preto nedošlo

k platnému uzavretiu zmluvy o dielo. Žalobca tvrdil, že filtračné zariadenie dodané žalovaným nemá dohodnuté parametre, a žalovaný tvrdil, že ich má. Pre posúdenie otázky, či žalovaný plnil v súlade so zmluvou o dielo, preto bolo potrebné v konaní preukázať, filtračné zariadenie s akými parametrami (kapacitou) sa žalovaný ako dodávateľ zaviazal dodať a žalobca ako odberateľ odobrať. Ako už bolo uvedené, pre posúdenie nároku žalobcu súd bol nútený zaoberať otázkou, či žalovaný ako zhotoviteľ porušil svoje povinnosti zo zmluvy, (ako to tvrdil žalobca) alebo či plnil riadne, v súlade so zmluvou (ako to namietal žalovaný). Posúdenie tejto otázky je možné len v prípade, že predmet diela bol v zmluve o dielo dostatočne určený. Len v takomto prípade mohlo byť súdom nariadené znalecké dokazovanie za účelom preukázania, či zhotovenie, dodávka, montáž odprašovacieho, resp. filtračného zariadenia a jeho uvedenie do prevádzky bolo zo strany žalovaného ako dodávateľa vykonané riadne, teda či dielo zodpovedalo výsledku určenému v zmluve (podľa § 560 ods. 1 Obchodného zákonníka, dielo má vady, ak vykonanie diela nezodpovedá výsledku určenému v zmluve).

Základom námietok sťažovateľa je jeho nesúhlas so skutkovými zisteniami a s právnym hodnotením zisteného skutkového stavu zo strany okresného, ako aj zo strany odvolacieho súdu. Žalovaný podal odvolanie z dôvodov, že súd prvej inštancie neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam...

... dielo malo byť špecifikované v prílohe č. 1 Zmluvy, ktorá mala byť neoddeliteľnou súčasťou zmluvy, pričom v písomnej zmluve o dielo predmet diela nebol žiadnym iným spôsobom identifikovaný, príloha č. 1 v konaní súdu predložená nebola. Podľa čl. II. „Predmet zmluvy“ malo byť predmetom zmluvy dielo špecifikované v prílohe č. 1 Zmluvy, ktorá mala byť neoddeliteľnou súčasťou zmluvy (čl. XIV. bod 5 Zmluvy). Predmet zmluvy žiadnym iným spôsobom nie je v písomnej zmluve o dielo identifikovaný, iba odkazom na prílohu č. 1. V konaní tiež nebolo preukázané, že sporové strany ako zmluvné strany uzavreli zmluvu o dielo ústne, resp. konkludentne s natoľko určitým predmetom plnenia, aby mohlo byť posúdené, či žalovaný plnil riadne alebo či plnil vadne.

Vzhľadom k tomu, že Obchodný zákonník neobsahuje úpravu bezdôvodného obohatenia, v súlade s cit. § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka sa nároky z bezdôvodného obohatenia, vrátane nároku z neplatnej zmluvy v obchodno-právnych vzťahoch spravujú

úpravou Občianskeho zákonníka. Odvolací súd nesúhlasí so sťažovateľom v tom, že na obchodno-právne vzťahy nie je možné aplikovať § 457 Občianskeho zákonníka, ktorý upravuje dôsledky vyplývajúce z bezdôvodného obohatenia v prípadoch neplatnej alebo zrušenej zmluvy. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na § 394 ods. 2 Obchodného zákonníka (pri práve na vrátenie plnenia Uskutočneného podľa neplatnej zmluvy začína premlčacia doba plynúť odo dňa, keď k plneniu došlo), kde je upravený začiatok plynutia premlčacej doby pri práve na vrátenie plnenia uskutočneného podľa neplatnej zmluvy. Samotná úprava bezdôvodného obohatenia (na rozdiel od úpravy premlčania) však v Obchodnom zákonníku obsiahnutá nie je, súdy preto vychádzajú z úpravy Občianskeho zákonníka vrátane § 457. Pokiaľ bolo okresným súdom rozhodnuté o povinnosti žalovaného vrátiť žalobcovi zaplatenú kúpnu cenu oproti vráteniu filtračného zariadenia a ventilátora zo strany žalobcu, súd vychádzal z návrhu samotného žalobcu, ktorý vyššie uvedenou zmenou návrhu deklaroval schopnosť vrátiť žalobcovi filtračné zariadenie, pričom žalovaný v konaní nepreukazoval zníženie hodnoty tohto zariadenia, a preto súdy neskúmali, nakoľko bolo dodané zariadenie používaním znehodnotené.

Odvolací súd sa domnieva, že sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne vysporiadal s námietkami žalovaného prednesenými v odvolaní a dostatočne zdôvodnil, prečo považuje rozhodnutie okresného súdu za vecne správne.

Keďže okresný aj krajský súd vychádzali zo záveru, že medzi žalobcom ako objednávateľom a žalovaným ako dodávateľom nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o dielo, nebol dôvod zaoberať sa ďalšími tvrdeniami sporových strán pokiaľ ide o platnosť alebo neplatnosť odstúpenia od zmluvy. Okresný súd všetky ostatné nároky žalovaného okrem nároku vrátiť poskytnuté plnenie oproti povinnosti vrátiť filtračné zariadenie a ventilátor, zamietol.»

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal prípis predsedu krajského súdu sp. zn. Spr 336/2018 z 25. apríla 2018 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 8. júna 2018 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania a pridržia sa svojej pôvodnej sťažnostnej argumentácie v celom rozsahu.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu krajského súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je účelom práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) zaručiť každému prístup k súdu, čomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu viazaného procesnoprávnymi

a hmotnoprávnymi predpismi, dodržiavanie ktorých je garanciou práva na súdnu ochranu, vo veci konať a rozhodnúť (porov. II. ÚS 88/01). Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a zákonom dovolené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (porov. právnu vetu nálezu III. ÚS 260/07; ďalej napr. aj II. ÚS 439/2016).

V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, resp. či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

V súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti sťažovateľky ústavný súd považuje za vhodné poukázať aj na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 3033/17, v ktorom je vyslovený tento právny názor:

„Jednu ze základních determinant právního postavení osoby v soukromoprávních vztazích představuje svoboda (autonomie) vůle. Tyto právní vztahy jsou regulovány převážně nepřímo, tj. stanovením obecných pravidel chování mezi účastníky, které účastníci svým vlastním aktivním jednáním konkretizují a současně uvádějí v život. Princip autonomie vůle formuje soubor právních možností osob v těchto vztazích, dává jim právo volby právně významného chování. Jeho konkrétní projevy lze soustředit do čtyř sfér: autonomie volby, zda učinit právní jednání, či nikoli, autonomie výběru adresáta právního jednání, autonomie volby obsahu právního jednání a autonomie volby formy právního jednání. Meze autonomie vůle v těchto sférách vytváří např. zákonem zakotvené smluvní přímusy, kvalifikační požadavky na adresáta projevu vůle, kogentními normami stanovená práva a povinnosti, či požadavky na formu.“

Podľa už vysloveného právneho názoru ústavného súdu sa porušenia ústavou zaručených základných práv orgán verejnej moci dopustí aj vtedy, ak formalistickým výkladom podústavného práva odoprie autonómnejmu prejavu vôle zmluvných strán dôsledky, ktoré zmluvné strany takým prejavom zamýšľali vyvolať vo svojej právnej sfére (m. m. nález I. ÚS 243/07).

Ústavný súd rešpektuje, že interpretácia zmlúv ako prejavu autonómnej vôle účastníkov zmluvného vzťahu je v zásade vecou všeobecných súdov, s výnimkou prípadov, keď je rozhodnutie všeobecných súdov v extrémnom rozpore s obsahom súdneho spisu alebo v rozpore s princípom spravodlivosti, či arbitrárne. V takomto prípade totiž rozhodnutie všeobecného súdu, resp. postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, možno označiť ako svojvoľné, a teda porušujúce ústavou garantované právo na spravodlivý proces (m. m. sp. zn. I. ÚS 242/07).

V konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu je vzhľadom na sťažostnú argumentáciu sťažovateľky úlohou ústavného súdu posúdiť v súlade s citovanou judikatúrou, či v jej veci konajúce všeobecné súdy neuplatnili taký výklad podústavného práva, ktorým v dôsledku príliš formalistického posúdenia obsahu zmluvy odoprel

zmluvnými stranami zamýšľané účinky nimi uzavretej zmluvy vyslovením absolútnej neplatnosti zmluvy o dielo.

Reagujúc na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, ústavný súd konštatuje, že právny formalizmus orgánov verejnej moci spočívajúci vo vznášaní prehnaných nárokov na formuláciu zmluvy súkromnoprávneho charakteru a zasahujúci neprimeraným spôsobom do zmluvnej slobody subjektov súkromného práva, vyplývajúcej z princípu zmluvnej voľnosti podľa čl. 2 ods. 3 ústavy, považuje z ústavného hľadiska za neakceptovateľný.

Vzhľadom na to, že Obchodný zákonník nestanovuje obligatórne písomnú formu zmluvy o dielo, je zodpovednosťou zmluvných strán (subjektov obchodnoprávneho vzťahu), či sa slobodne rozhodnú pre ústnu formu zmluvy alebo písomnú formu zmluvy, pričom v tejto súvislosti musia znášať riziko dôkaznej núdze v prípadnom spore, ak sa rozhodli pre formu ústnu, alebo pre písomnú úpravu len niektorých aspektov ich zmluvného vzťahu. K platnosti ústnej zmluvy totiž postačujú zhodné prejavy vôle zmluvných strán ohľadom podstatných náležitostí zmluvy, ktoré nemusia byť „zachytené“ objektívne poznateľným spôsobom pre tretie strany. S tým spojená dôkazná núdza ide však na ťarchu strán sporu.

Ústavný súd už vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil právny názor, že ak sa podarí vôľu účastníkov v procese hodnotenia skutkových a právnych otázok ozrejmiť, má zhodná vôľa účastníkov zmluvy prednosť pred doslovným významom textu zmluvy. Z vonkajších okolností spojených s podpisom a realizáciou zmluvného vzťahu preto treba hľadiť hlavne na vôľu, ako aj na okolnosti spojené s podpisom zmluvy a následné konanie účastníkov po podpise zmluvy (m. m. I. ÚS 242/07).

Základným východiskom k ústavne konformnému výkladu zmlúv je uprednostnenie takého výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy, pred interpretáciou, ktorá neplatnosť zmluvy zakladá, za situácie, ak v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci reálne prichádzajú do úvahy oba výklady, t. j. záver o neplatnosti zmluvy by mal predstavovať výnimku, nie pravidlo. Podľa ústavného súdu je v rozpore s princípom právneho štátu taká

prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačný prístup uprednostňujúci výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom v prospech jej platnosti (podobne pozri nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1783/11 z 23. apríla 2013).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov, ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, v ktorého relevantnej časti sa uvádza:

«V zmysle cit. úpravy Obchodného zákonníka dostatočné vymedzenie predmetu diela patrí k základným náležitostiam zmluvy o dielo (ďalšími náležitosťami je označenie zmluvných strán - zhotoviteľa a objednávateľa, a určenie odmeny za vykonanie diela). Po zhodnotení skutočností zistených z predloženého spisu odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvého stupňa v tom, že v písomnej zmluve o dielo zo dňa 07. 10. 2011 predloženej v konaní si zmluvné strany nedohodli dostatočne určite predmet diela. Podľa čl. II „Predmet zmluvy“ malo byť predmetom zmluvy dielo špecifikované v prílohe č. 1 zmluvy, ktorá mala byť“ neoddeliteľnou súčasťou zmluvy (čl. XIV bod 5 zmluvy). Predmet zmluvy v písomnej zmluve o dielo nie je žiadnym iným spôsobom upresnený, resp. identifikovaný. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že v súvislosti s touto písomnou zmluvou účastníci konania komunikovali, že v zmysle tejto komunikácie žalovaný dodal a namontoval žalobcovi filtračné zariadenie EKOVENT PF 18/12 spolu s ventilátorom E/CB 453 komplet, z písomnej zmluvy však nie je zrejmé, aké parametre, resp. vlastnosti mal predmet zmluvy dosahovať (účastníci konania zariadenie označovali aj ako „odprašovacie zariadenie“, resp. „filtračné zariadenie“). V konaní teda nebolo preukázané uzavretie zmluvy medzi žalobcom ako objednávateľom a žalovaným ako dodávateľom, predmetom ktorej malo byť takéto zariadenie. Písomná zmluva o dielo, v ktorej sú upravené práva a povinnosti zmluvných strán, pokiaľ ide o špecifikáciu zariadenia, odkazuje na prílohu č. 1., ktorú však účastníci konania súdu nepredložili. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo teda v konaní preukázané, že medzi účastníkmi konania vznikol zmluvný vzťah v podobe práv a záväzkov, uvedených v tejto písomnej zmluve. V konaní tiež nebolo preukázané, že účastníci konania ako zmluvné strany uzavreli zmluvu o dielo (napr. konkludentne, resp. podpisom preberacieho protokolu s upresnením „zariadenia“) s natolko určitým predmetom plnenia, aby mohlo byť v súdnom konaní posúdené, či žalovaný plnil riadne alebo či plnil vädne. V predmetnej veci nešlo o zmluvu kúpnu (predmetom ktorej by bol predaj filtračného

zariadenia a ventilátora), ale o zmluvu o dielo, predmetom ktorej malo byť zhotovenie, dodávka, montáž a uvedenie do prevádzky zariadenia (odprašovacieho, resp. filtračného).

Ako na to správne poukázal aj súd prvého stupňa, aby mohol posúdiť či už tvrdenia žalobcu, že žalovaný porušil povinnosť riadne a včas odovzdať predmet diela. resp. že dielo bolo nefunkčné a malo vady alebo tvrdenia žalovaného, že žalobca dielo bez väd užíval, je nevyhnutné, aby bola presne zodpovedaná otázka, zariadenie s akými parametrami a funkciami malo byť predmetom zmluvy o dielo uzavretej medzi žalobcom ako objednávateľom a žalovaným ako dodávateľom. Len v takomto prípade mohol súd ustanoviť znalca, ktorý by odborne posúdil kvalitu dodaného zariadenia a následne mohol súd vyvodiť právny záver o dôvodnosti alebo nedôvodnosti odstúpenia žalobcu od zmluvy (ako sa toho domáhal žalovaný aj v podanom odvolaní).

Súd prvého stupňa vychádzal z uplatneného nároku žalobcu (nároky založené na odstúpení od zmluvy o dielo), správne vyhodnotil zistený skutkový stav, keď došiel k záveru, že vzhľadom na to, že v konaní nebolo preukázané, čo malo byť predmetom zmluvy o dielo (odprašovacie, resp. filtračné zariadenie s konkrétnymi parametrami), nie je možné ani posúdiť tvrdenia žalobcu o vadnosti plnenia. Na druhej strane samozrejme nie je možné posúdiť ani obranu žalovaného, ktorý tvrdí, že ním dodané a namontované filtračné zariadenie nemalo vady a žalobca ho bez problémov 2 roky užíval. Práve z dôvodu, že nie je dostatočne určený predmet diela, nie je možné posúdiť tieto tvrdenia účastníkov konania.

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď vychádzal zo záveru, že v konaní predložená písomná zmluva o dielo je neplatná, pretože v nej absentuje dostatočne určený predmet diela. Na základe takejto zmluvy nemohol medzi účastníkmi konania vzniknúť záväzkovo-právny vzťah, kde na jednej strane by bol žalobca objednávateľom a žalovaný dodávateľom. Bez ohľadu na to, že žalobca sa proti druhej výrokovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, kde súd prvého stupňa návrh vo zvyšku zamietol neodvolal, odvolací súd súhlasí s postupom súdu prvého stupňa, ktorý vychádzal zo záveru, že vzhľadom na absentujúci predmet zmluvy o dielo nemá žalobca nárok na dohodnuté zmluvné pokuty, a ani na náhradu škody za porušenie konkrétnych článkov zmluvy o dielo. Je potrebné poznamenať, že písomná zmluva o dielo, ktorú účastníci konania podpísali (žalovaný dňa 04. 10. 2011 a žalobca dňa 07. 10. 2011) je pomerne rozsiahla, sú v nej uvedené viaceré práva a povinnosti zmluvných strán vrátane platobných podmienok, spôsobu vykonania

diela, odovzdania diela, sankcií a dohody o odstúpenie od zmluvy, nakoľko však predmet zmluvy nie je dostatočne určitý, táto zmluva nezaložila medzi účastníkmi konania platný záväzkový vzťah.

Súd prvého stupňa pri posudzovaní nároku žalobcu správne vychádzal z úpravy bezdôvodného obohatenia v Občianskom zákonníku, ktorá platí aj v obchodnoprávných vzťahoch, konkrétne z § 457 Obč. zák., v zmysle ktorého ak je zmluva neplatná, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa tejto zmluvy dostal. Nakoľko základom vzťahu medzi účastníkmi konania mal byť dvojstranné zaväzujúci záväzok (v tomto prípade zmluva o dielo), účastníci konania ako zmluvné strany sú povinní vrátiť si vzájomné plnenia. Ako uviedol aj súd prvého stupňa, ide o tzv. synalagmatický záväzok, keď žiaden z účastníkov sa nemôže domáhať vrátenia poskytnutého plnenia bez toho, aby sám vrátil plnenie, ktoré prijal. Žalobca v priebehu konania na súde prvého stupňa navrhol zmenu žalobného petitu tak, aby zodpovedal vyššie uvedenej podmienke, súd prvého stupňa navrhovanú zmenu pripustil a v prvej výrokovej vete rozsudku rozhodol podľa tohto upraveného petitu.

Pokiaľ ide o námietky žalovaného voči tomu, že má uloženú povinnosť uhrádzať žalobcovi úroky z omeškania od 27. 02. 2013, čo sa viaže na výzvu žalobcu po odstúpení do zmluvy, odvolací súd uvádza, že možno by mal žalobca právo na úroky z omeškania už od skoršieho dátumu, napr. od dátumu, kedy bezdôvodné obohatenie podľa neplatnej zmluvy vzniklo (teda keď žalobca žalovanému zaplatil), vzhľadom na všetky známe okolnosti prípadu (zmluvné strany považovali zmluvu za platne uzavretú a žalobca sa preto domnieval, že odstupuje od platne uzavretej zmluvy), súd prvého stupňa nepochybil, keď žalobcovi priznal úroky z omeškania od vtedy, kedy žalovaného vyzval na vrátenie poskytnutého plnenia. V zmysle platnej právnej úpravy má žalobca pri vrátení peňažnej sumy prijatej titulom bezdôvodného obohatenia právo aj na úroky z omeškania, nakoľko ide o meškanie s peňažným plnením (§ 517 ods.2 Občianskeho zákonníka).»

Zo zapožičaného spisového materiálu ústavný súd zistil, že sťažovateľkou popísaný skutkový stav nezodpovedá skutkovému stavu, ktorý bol preukázaný v súdnom konaní vzhľadom na vykonané dôkazy, keďže

- príloha č. 1 k zmluve o dielo, ktorá tvorí jej nedeliteľnú súčasť a ktorá mala obsahovať technickú špecifikáciu navrhnutého a zhotoveného diela, nebola sťažovateľkou predložená,

- objednávateľ neprevzal protokolárne dielo od sťažovateľky, ktorým by potvrdil riadne a včasné dodanie diela),

- objednávateľ preukázateľne reklamoval vady diela už bezprostredne po jeho namontovaní, oznámil sťažovateľke odstúpenie od zmluvy v dôsledku nefunkčnosti diela a požiadal ju o jeho odmontovanie a prevzatie oproti vráteniu ceny diela a uhradeniu zmluvných sankcií. Jej tvrdenie, že objednávateľ dielo prevzal a užíval po dobu takmer dvoch rokov bez vytýkania vád, teda obsah spisu nepotvrďuje.

Objednávateľ pri predzmluvnom jednaní so sťažovateľkou zadal len základné vstupné parametre pre navrhnutie a zrealizovanie diela (objem haly a podtlak pri odsávaní, pozn.), pričom príloha č. 1 vyhotovená sťažovateľkou ako kvalifikovanou osobou mala obsahovať presnejšiu špecifikáciu jednotlivých komponentov diela s ich technickými parametrami. K tomu však zo strany sťažovateľky ani po opakovaných žiadostiach objednávateľa nedošlo a všeobecné súdy preto podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom vyhodnotili obsah takto formulovanej zmluvy ako neurčitý, keďže ani z dôkazov týkajúcich sa predzmluvných rokovaní a po následnom správaní zmluvných strán nemožno ustáliť, dosiahnutím akých parametrov diela by bolo možné považovať záväzok zhotoviteľa (sťažovateľky) za riadne splnený.

V posudzovanej veci bolo pre súdy konajúce vo veci sťažovateľky kľúčové to, že vôľa objednávateľa uzavrieť zmluvu s nešpecifikovaným riešením diela (predmetom) nie je spôsobilá založiť účinky zhodného prejavu vôle pre nedostatok esenciálnej náležitosti zmluvy o dielo, keďže predmet diela nebol určený jednoznačne ani pri predzmluvných rokovaníach, ani v písomnej zmluve, pričom ani z následného správania objednávateľa nemožno ustáliť, že by považoval namontované dielo za zhotovené riadne podľa zmluvy, teda v zhode s jeho vôľou a predstavou o predmete plnenia. Ústavný súd k takémuto prístupu všeobecných súdov k riešeniu sporu medzi sťažovateľkou a žalobcom nemá ústavne relevantné výhrady.

Na základe uvedených zistení ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky konajúce všeobecné súdy sa s platnosťou zmluvy ako prejudiciálnou otázkou zaoberali ústavne akceptovateľným spôsobom a svoje rozhodnutia riadne a presvedčivo odôvodnili. Vykonal dokazovanie v rozsahu postačujúcom pre prijatie záveru ku kľúčovej otázke sporu týkajúcej sa absolútnej neplatnosti zmluvy a následne ústavne konformným spôsobom ustálili, že od neplatnej zmluvy nebolo možné platne odstúpiť, ako to žalobca (objednávateľ) v žalobe navrhoval. Všeobecné súdy teda podľa názoru ústavného súdu postupovali zmysle platnej hmotnoprávnej úpravy bezdôvodného obohatenia z titulu neplatného právneho úkonu, v zmysle ktorej uložili stranám sporu vrátiť si navzájom plnenia, ktoré prijali.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že sťažovateľka nesie zodpovednosť za svoj pasívny prístup k riešeniu situácie v predsúdnom období, keď na písomné výzvy objednávateľa na predloženie špecifikácie diela a následné výzvy na odmontovanie a prevzatie diela, ako aj úhradu zaplatenej sumy nereagovala, čím mohla minimalizovať straty spôsobené jej dlhšie trvajúcim opotrebovaním diela a povinnosťou úhrady úrokov z omeškania s vrátením ceny diela za dlhšie obdobie.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosti v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdneho konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyhovel.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľka tvrdí, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo aj k porušeniu jej základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pričom toto tvrdenie zakladá na rovnakých dôvodoch ako svoje tvrdenie o porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ako bezprostredný dôsledok ich porušenia.

Vzhľadom na uvedené v situácii, ak ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkinho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ak tejto časti sťažnosti nevyhovel, nemožno uvažovať ani o porušení základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto aj tejto časti sťažnosti nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júla 2018